

Na temelju članka 41. točke 6. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18 i 23/18), Gradska skupština Grada Zagreba, na 18. sjednici, 17. prosinca 2018., donijela je

PROGRAM promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2019. - 2021.

1. UVOD

S ciljem koordinacije brojnih aktivnosti u svezi s promicanjem i unapređenjem dojenja na razini lokalne zajednice, nastavljajući se na dosadašnje programe Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i UNICEF-a: "Rodilišta - prijatelji djece" izrađen je Program promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2019. - 2021. (u daljnjem tekstu: Program). Sukladno Nacionalnoj strategiji razvoja zdravstva za razdoblje 2012. - 2020., koju je Hrvatski sabor usvojio u rujnu 2012., dojenje je također jedan od prioriteta (1). U tom se dokumentu ističe zadaća provedbe Programa promicanja dojenja u Republici Hrvatskoj.

U razdoblju od 1. do 18. lipnja 2018. provedeno je e-savjetovanje o Nacrtu prijedloga Nacionalnog programa za zaštitu i promicanje dojenja za razdoblje od 2018. do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni program). Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb, prijatelj dojenja" izradio je analizu Nacrta prijedloga Nacionalnog programa za zaštitu i promicanje dojenja za razdoblje od 2018. do 2020. godine te svojim doprinosom sudjelovao u unapređenju ciljeva i aktivnosti koje sadrži prijedlog Nacionalnog programa. Dokument je donesen na sjednici Vlade Republike Hrvatske 23. kolovoza 2018. i objavljen u svojem konačnom obliku na internetskim stranicama Vlade (2).

Važan dokument je Konvencija UN-a o pravima djeteta, sukladno kojoj se svaka država članica obvezuje pružiti obavijest, obrazovanje i potporu u korištenju temeljnih spoznaja o dječjem zdravlju i prehrani te informacije o prednostima dojenja (3). Iz svih navedenih dokumenata proizlazi da je dojenje pravo djeteta i njegove majke, a da je zajednica dužna osigurati najbolje moguće uvjete za ostvarivanje tog prava.

Ovaj program izradio je Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb, prijatelj dojenja" sukladno navedenim dokumentima te Zaključku o osnivanju i imenovanju Koordinacijskog odbora Grada Zagreba za "Grad Zagreb, prijatelj dojenja" (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/18).

Gradska skupština Grada Zagreba u prosincu 2017. donijela je Zaključak kojim se produžila provedba "Programa promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2015. - 2017." do kraja 2018. (Službeni glasnik Grada Zagreba 22/17).

U razdoblju provedbe Programa promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2015. - 2017. (Službeni glasnik Grada Zagreba 2/15 i 22/17) na razini Grada Zagreba realizirano je niz mjera i aktivnosti. Grad Zagreb povećao je broj dostupnih savjetovališta za majke i djecu na području Grada Zagreba te ih je sada ukupno 5 na lokacijama: Dom zdravlja Zagreb - Istok, Grižanska 4, Dom zdravlja Zagreb - Istok, Ninska 16, Dom zdravlja Zagreb - Zapad, Prilaz baruna Filipovića 11, Dom zdravlja Zagreb - Zapad, Vrabečak 4, te na lokaciji pri Domu zdravlja Zagreb - Centar, Avenija Većeslava Holjevca 22.

Cilj savjetovališta je poticanje rasta i razvoja zdravog djeteta, savjetovanje o njezi dojenčadi i male djece, dojenju i zdravoj prehrani te savjetovanje o razvoju motorike. Zahvaljujući ovom programu, Zagrepčanke i Zagrepčani mogu sa svojom djecom doći u savjetovališta bez uputnice te potražiti pomoć stručnjaka. Također, Grad Zagreb osigurava i sredstva za održavanje besplatnih trudničkih tečajeva na 12 lokacija pri domovima zdravlja.

Pored navedenoga, osigurano je ukupno 5 klupa za prematanje i dojenje djece i 11 stolića za prematanje djece unutar gradskih upravnih tijela na lokacijama na kojima je najveća fluktuacija majki (obitelji) s malom djecom. Grad Zagreb osigurao je i sredstva za opremanje i adaptaciju prostora u okviru projekta "Ambulanta za laktaciju" pri Kliničkoj bolnici "Sveti Duh", a koja je jedina ambulanta u Republici Hrvatskoj koja pruža specifične zdravstvene usluge u vezi s laktacijom.

Javnim natječajem za financiranje programa i projekata udruga iz proračuna Grada Zagreba i Javnim pozivom za podnošenje prijave za dodjelu jednokratnih financijskih potpora udrugama, Grad Zagreb podržava programe i projekte udruga kojima je cilj promocija važnosti dojenja te aktivnosti vezanih za osiguravanje uvjeta za zdravo odrastanje od najranije dobi. Svake godine Grad Zagreb nizom prigodnih aktivnosti obilježava važne datume usmjerene na promicanje dojenja u zajednici te Nacionalni tjedan dojenja. Sve aktivnosti i mjere provode se pod motom "Grad Zagreb - prijatelj dojenja" te je u tu svrhu izrađen i logo Programa. Svake godine povećava se i broj grupa za potporu dojenju pri domovima zdravlja, a u Zagrebu je trenutno aktivno 50 grupa. Grad Zagreb je u svrhu unapređenja partnerstva s organizacijama civilnog društva u području zaštite i promicanja dojenja 2016. dodijelio i prostor udruzi RODA - Roditelji u akciji na lokaciji Žerjavićeva 10.

Vitalni statistički pokazatelji iz Zdravstveno-statističkog ljetopisa Grada Zagreba za 2017. prikazuju nepovoljne demografske trendove. Tijekom proteklih dvaju desetljeća na ukupno kretanje stanovništva utjecalo je dugogodišnje smanjivanje broja rođenih, porast smrtnosti i negativni migracijski trendovi. Tako je 2016. u Gradu

Zagrebu živorođeno 8.120 djece, a umrlo je 8.528 osoba. Iz ovih podataka je vidljivo da u 2016. prirodni prirast iznosi -408, odnosno da vitalni indeks iznosi 95,2 (broj živorođenih na 100 umrlih). U Gradu Zagrebu u 2017. rođeno je 12.307 djece, što je za 1.055 više nego 2016.. Iako je broj rođene djece u porastu u odnosu na 2016., vrijednosti iz 2012. i 2014. nisu ponovno dosegnute (4).

Prema Programu statističkih aktivnosti iz sustava zdravstva postoje dva zdravstveno- statistička istraživanja iz kojih se mogu dobiti određeni podaci o dojenoj djeci: "Prijava poroda iz zdravstvenih ustanova" i godišnje zbirno "Izješće o zdravstvenom stanju djece utvrđenom u sistematskim pregledima dojenčadi i male djece". Zbog obveze prijelaza svih timova primarne zdravstvene zaštite na Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske (u nastavku CEZIH) 2012., statistički podaci o dojenju bilježe porast udjela nezabilježenih, odnosno nepoznatih podataka, jer informatičko rješenje nije omogućilo praćenje javnozdravstvenih pokazatelja iz sistematskih pregleda, uključujući i podatke o načinu prehrane dojenčadi. Za dobivanje javnozdravstvenih pokazatelja potrebno je i dalje dostavljati ručno vođena agregirana izvješća o nalazima u provedenim sistematskim pregledima, što nije učinilo 30% timova primarne zdravstvene zaštite. Stoga podaci o nalazima u sistematskim pregledima nisu objavljeni u Zdravstveno-statističkom ljetopisu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo za 2012. Prema tome, osnovni pokazatelji dojenja, a time i trendovi dojenja u Hrvatskoj od 2012., ne mogu se pratiti iz zdravstveno-statističkih izvještaja primarne zdravstvene zaštite zbog visokog udjela nepoznatoga, što značajno utječe na pouzdanost analize podataka o dojenju.

Prema tome, podaci o dojenju iz ručno vođenih izvještaja ordinacija primarne zdravstvene zaštite nisu pouzdan izvor informacija za evaluaciju Programa za zaštitu i promicanje dojenja za razdoblje 2015. - 2016. godine. Također, uočena je i razlika u definicijama pokazatelja dojenja koje bi trebalo ujednačiti u svrhu evaluacije (5).

Prema evidentiranim podacima iz rodilišta u razdoblju 2007. - 2016. bilježi se postupni pad u trendu dojenja, od 86,7% u 2007. do 78,8% u 2016. godini. U istom razdoblju u rodilištima raste udio dojene novorođenčadi uz dohranu (mliječnu formulu), od 9,8% u 2007. na 16,1% u 2016. godini. Udio novorođenčadi koja su samo na mliječnoj formuli je kontinuirano oko 2%. Udio nepoznatih podataka o dojenju u rodilištu je za razdoblje 2007. - 2013. 1,6 - 1,8%, a zabrinjavajuće je udvostručenje udjela nepoznatog načina prehrane u 2016. na 3,5%.

Prema pokazateljima iz pedijatrijskih ordinacija može se uočiti značajan pad udjela isključivo dojene djece u 2013., nakon prijelaza svih ordinacija na CEZIH, ali i znatan porast udjela nepoznatih u svim dobnim skupinama na 30-ak %. U 2016. ponovo bilježimo porast udjela isključivo dojene djece u dobi 0-2 mjeseca na 68% i u dobi 3-5 mjeseci 62%, a udio nepoznatih podataka u svim dobnim skupinama dojenčadi je pao na 10-13% (5).

S obzirom na navedene pokazatelje u okviru Nacionalne strategije razvoja zdravstva za razdoblje 2012. - 2020. jedan od prioriteta je dojenje te nastavak provedbe projekta "Rodilišta - prijatelji djece". Sva rodilišta u Republici Hrvatskoj donijela su Odluku o sudjelovanju u programu "Rodilišta - prijatelji djece". Ured UNICEF-a u Republici Hrvatskoj u suradnji s Ministarstvom zdravstva osnovao je programski savjet za ponovno provođenje programa "Rodilišta - prijatelji djece". Danas nakon 20-godišnjih aktivnosti na području promicanja dojenja, rodilišta u Republici Hrvatskoj (njih 31) nosi naziv "Rodilište - prijatelj djece". Tako se Republika Hrvatska uvrstila u rijetke zemlje koje su postigle takav uspjeh.

Vrlo je važan aspekt programa dojenja i zajednički boravak majke i djeteta u sobi nakon rođenja (tzv. rooming-in). Danas sva hrvatska rodilišta omogućuju rooming-in, što je jedan od uvjeta da bi rodilište moglo imati naziv "Rodilište - prijatelj djece". U programu "Rodilišta - prijatelji djece" definirani su sljedeći kriteriji za provođenje "Deset koraka do uspješnog dojenja", koje moraju zadovoljiti rodilišta i bolnice da bi dobili naziv "Rodilišta - prijatelji djece":

1. Imati pisana pravila o dojenju dostupna svom zdravstvenom i nezdravstvenom osoblju koje skrbi o majkama i djeci.
2. Osoblje koje skrbi o majkama i djeci podučiti u znanju i vještinama potrebnim za poticanje dojenja.
3. Informirati sve trudnice o dobrobitima dojenja i o tome kako se doji.
4. Pomoći majkama da počnu dojiti unutar pola sata od rođenja djeteta.
5. Pokazati majkama kako se doji i održava mliječnost dojki (laktacija), čak i ako su majke odvojene od svoje dojenčadi.
6. Ne davati dojenčadi nikakvu drugu hranu ili piće, već samo majčino mlijeko, osim ako to nije medicinski uvjetovano.
7. Prakticirati "rooming-in" - omogućiti majkama i djeci da borave zajedno tijekom 24 sata.
8. Poticati majke da doje na novorođenčev zahtjev.
9. Ne davati nikakve dude ni dude varalice djeci koja se doje.
10. Podupirati osnivanje grupa za potporu dojenja i uputiti majke na njih pri izlasku iz rodilišta.

U navedenom razdoblju provedbe Programa planira se provesti reocjena standarda "Rodilište - prijatelj djece", što je i uvjet da se održi stečeni naslov.

U okviru Programa provodit će se aktivnosti edukacije (zdravstvenih djelatnika, trudnica i roditelja, šire zajednice) te unaprijediti dostupnost službi i programa za potporu dojenju, da bi se radi zaštite zdravlja osigurala učinkovita potpora svakoj ženi, bilo da je riječ o potpori koju pružaju zdravstveni djelatnici preko dostupnih savjetova lišta u sustavu zdravstva, bilo u okviru suradnje s organizacijama civilnog društva.

U skladu s prijedlogom Nacionalnog programa, ciljevi Programa usmjereni su na zaštitu, podršku i promicanje isključivog dojenja djeteta tijekom prvih šest mjeseci života te daljnjeg nastavka dojenja djeteta uz prikladnu dohranu, uzimajući u obzir najnovije preporuke Svjetske zdravstvene organizacije, UNICEF-a i Europske komisije. Njegova provedba pridonijet će kreiranju povoljnog okružja kako bi se olakšao izbor žene o započinjanju dojenja, održavanju isključivog dojenja tijekom prvih šest mjeseci i nastavku dojenja uz primjerenu dodatnu hranu do dvije godine.

Dodatno se planira unaprijediti suradnja s pedijatrijama, patronažnim sestrama, ali i širom zajednicom te njihova potpora majkama. Kako bi se dojenju dalo određeno značenje u društvu, planira se kontinuirano obilježavati Svjetski i Nacionalni tjedan dojenja.

Dojenje je važan čimbenik u prekidanju kruga siromaštva, zato je nužno osmisliti posebne mjere za podršku dojenju u socijalno ugroženim obiteljima. Dojenje izjednačava početne pozicije i svakom djetetu daje jednak početak u životu. Manjak dojenja može se povezati i s pothranjenom te pretilom djecom. Uz dojenje, mnogi čimbenici utječu na optimalan rast i razvoj djece, uključujući uvođenje, količinu i učestalost dopuskog hranjenja. Pokazuje se kako dojenje utječe i na prehranu majke. Kvalitetna prehrana majki, zajedno sa sigurnim prostorom za porod i pristupačnost kontracepcije glavni su čimbenici u sprječavanju loše ishrane.

Optimalno dojenje pomaže spriječiti lošu ishranu u svim njezinim oblicima s dugoročnim i pozitivnim utjecajima i na dijete i na majku.

Dojenje općenito unapređuje zdravlje majke i djeteta, a dugoročno pridonosi postizanju više razvojnih ciljeva, prije svega smanjenju smrtnosti djece. U Europi i svijetu prioritet su javnog zdravstva zaštita, promicanje i potpora dojenju. Niske stope i rani prestanak dojenja imaju značajne negativne zdravstvene i društvene posljedice za djecu, žene, okoliš, a uz to rezultiraju većim troškovima za zdravstvenu njegu i povećavaju nejednakosti u zdravlju. Promicanje dojenja uvelike ovisi o provođenju nacionalne politike dojenja i preporuka na svim razinama sustava tako da se dojenje smatra normom.

2. MJERE ZA PROMICANJE I UNAPREĐENJE DOJENJA

Mjera 1. Promicanje dojenja u zajednici

R. br.	Provedbene aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelj	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva
1.1.	Nastaviti s promocijom dojenja u zajednici u suradnji s medijima	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Mediji Organizacije civilnoga društva Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar Resursi zajednice	Proračun Grada Zagreba (subvenicionirani mediji)
1.2.	Obilježavati Svjetski i Nacionalni dojenja tjedan prigodnim aktivnostima	Kontinuirano Prvi tjedan u kolovozu/listopadu	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Zdravstvene ustanove kojih je osnivač Grad Zagreb "Rodilišta - prijatelj djece" Organizacije civilnog društva	Proračun Grada Zagreba

R. br.	Provedbene aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelj	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva
				Ured UNICEF-a za Republiku Hrvatsku	
1.3.	Organizirati radionice, edukativne i stručne skupove, tribine, okrugle stolove, javne akcije i konferencije radi promocije dojenja u zajednici	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Zdravstvene ustanove kojih je osnivač Grad Zagreb "Rodilišta - prijatelj djece" Organizacije civilnog društva Stručna društva Hrvatskog liječničkog zbora Ured UNICEF-a za Republiku Hrvatsku	Proračun Grada Zagreba
1.4.	Osigurati informativne i edukativne letke i priručnike o roditeljstvu i dojenju za roditelje	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Zdravstvene ustanove kojih je osnivač Grad Zagreb "Rodilišta - prijatelj djece" Organizacije civilnog društva Ured UNICEF-a za Republiku Hrvatsku	Proračun Grada Zagreba
1.5.	Uključivanje novih institucija i organizacija u razvoj inovativnih pristupa promocije dojenja	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja" Organizacije civilnoga društva	Gradske knjižnice Gradske ljekarne Ustanove za odgoj i obrazovanje Druge pravne osobe i privatne tvrtke	Proračun Grada Zagreba

POKAZATELJI PROVEDBE:

- broj objava u medijima i na društvenim mrežama
- broj i vrsta izrađenih informativno-edukativnih materijala
- broj održanih javnozdravstvenih aktivnosti
- broj polaznika (radionica, stručnih skupova, konferencija, okruglih stolova)
- broj medija, udruga i drugih pravnih osoba uključenih u aktivnosti promocije dojenja u zajednici
- broj osiguranih brošura i letaka o roditeljstvu i dojenju
- broj novih partnerstva u provedbi inovativnih promotivnih aktivnosti

Mjera 2. Unapređenje dojenja u zajednici

R. br.	Provedbene aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelj	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva
2.1.	Nastaviti poticati osnivanje, opremanje, unapređenje i evaluaciju rada grupa za potporu dojenju	Kontinuirano	Klinička bolnica "Sveti Duh" Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar Organizacije civilnog društva	Gradski ured za zdravstvo Zdravstvene ustanove na području grada Zagreba	Proračun Grada Zagreba
2.2.	Nastaviti provedbu programa Grada Zagreba "Trudnički tečajevi"	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo	Klinička bolnica "Sveti Duh" Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar Organizacije civilnog društva	Proračun Grada Zagreba
2.2.1	Provoditi ciljanu edukaciju provoditelja trudničkih tečajeva, patronažnih sestara, pedijatar i ljekarnika	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Znanstvene ustanove Zdravstvene ustanove Ljekarne na području Grada Zagreba Stručna društva Organizacije civilnog društva	Proračun Grada Zagreba
2.2.2	Evaluirati program "Trudnički tečajevi"	Svake dvije godine (2019. i 2021.)	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbora Grada Zagreba za "Grad Zagreb, prijatelj dojenja"	Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar	Proračun Grada Zagreba
2.3.	Održati kontinuitet rada otvorenih savjetovališta za dojenje	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad	Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad	Proračun Grada Zagreba i proračun gradskih zdravstvenih ustanova

R. br.	Provedbene aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelj	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva
			Zagreb - prijatelj dojenja"	Dom zdravlja Zagreb - Centar Organizacije civilnog društva	
2.3.1.	Evaluacija rada savjetovališta	Svake dvije godine (2019. i 2021.)	Gradski ured za zdravstvo	Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar	Proračun Grada Zagreba
2.4.	Održavati kontinuitet rada ambulante za laktaciju	Kontinuirano	Klinička bolnica "Sveti Duh"	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja" Zdravstvene ustanove	Proračun Grada Zagreba i proračun zdravstvene ustanove Kliničke bolnice "Sveti Duh"
2.4.1.	Evaluacija rada ambulante za laktaciju	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Klinička bolnica "Sveti Duh"	Proračun Grada Zagreba
2.4.2.	Opremiti ambulantu za laktaciju na lokaciji (istočni dio Grada Zagreba) Klinička bolnica Merkur	2019. - 2020.	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Klinička bolnica Merkur	Proračun Grada Zagreba
2.5.	Povećati dostupnost klupa za dojenje i prematanje u gradskim četvrtima na području Grada Zagreba	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet Gradski ured za mjesnu samoupravu Vijeća gradskih četvrti	Proračun Grada Zagreba
2.6.	Pratiti sigurnu funkciju postavljenih klupa i mjesta za dojenje i prematanje djece, u	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo	Gradski ured za mjesnu samoupravu	Proračun Grada Zagreba

R. br.	Provedbene aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelj	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva
	slučaju oštećenja i slično			Vijeća gradskih četvrti	
2.7.	Nastaviti provoditi preporuke Svjetske zdravstvene organizacije i UNICEF-a "Deset koraka do uspješnog dojenja"	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo Kordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Ministarstvo zdravstva Ured UNICEF-a za Republiku Hrvatsku Zdravstvene ustanove kojih je osnivač Grad Zagreb Organizacije civilnog društva Stručna društva Hrvatskoga liječničkog zbora	Proračun Grada Zagreba
2.8.	Nastaviti provoditi zdravstvenu edukaciju specifičnih socijalnih skupina: žena Romkinja, maloljetnih trudnica, azilantkinja, socijalno ugroženih skupina majki vulnerabilnih skupina (nedonoščad i djeca s teškoćama u razvoju)	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo	Zdravstvene ustanove na području grada Zagreba Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar Nastavni zavod za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar" (Služba za školsku i sveučilišnu medicine, Savjetovalište za majke) Organizacije civilnog društva	Proračun Grada Zagreba
2.8.1.	Osigurati pomoć u zdravoj ishrani socijalno ugroženim majkama koje isključivo doje djecu do 6 mjeseci	Početak provođenja 2021.	Gradski ured za zdravstvo Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	Dom zdravlja Zagreb - Istok Dom zdravlja Zagreb - Zapad Dom zdravlja Zagreb - Centar Dobri dom	Proračun Grada Zagreba
2.9.	Nastaviti poticati ustanove da se	Kontinuirano	Gradski ured za zdravstvo	Ministarstvo zdravstva	Proračun Grada Zagreba

R. br.	Provedbene aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelj	Suradnici u provedbi	Financijska sredstva
	pridržavaju odredbi Međunarodnog pravilnika o reklamiranju nadomjestaka za majčino mlijeko		Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb - prijatelj dojenja"	Zdravstvene ustanove kojih je osnivač Grad Zagreb Ured UNICEF-a za Republiku Hrvatsku Ljekarne na području grada Zagreba Organizacije civilnog društva	

POKAZATELJI PROVEDBE:

- broj polaznika (edukacija, savjetovališta, grupa za potporu dojenju, trudničkih tečajeva)
- broj osoba iz socijalnih i vulnerabilnih skupina koje su uključene u programe
- praćenje primjene Međunarodnog pravilnika o reklamiranju nadomjestaka za majčino mlijeko
- evaluacija rada savjetovališta za dojenje
- evaluacija programa "Trudnički tečajevi"
- broj postavljenih klupa za dojenje na novim lokacijama u Gradu Zagrebu
- evaluacija Laktacijske ambulante u Kliničkoj bolnici "Sveti Duh"
- dostupna ambulanta za laktaciju u Kliničkoj bolnici Merkur

3. SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA:

Projekcijom Proračuna Grada Zagreba predviđena su sredstva za provedbu Programa za razdoblje od 2019. do 2021. Sredstva su planirana u Proračunu Grada Zagreba na proračunskoj poziciji Gradskog ureda za zdravstvo: AKTIVNOST 30 GRAD ZAGREB - PROGRAM PROMICANJA DOJENJA.

4. Ovaj će program biti objavljen u Službenom glasniku Grada Zagreba.

KLASA: 021-05/18-01/414
URBROJ: 251-01-05-18-5
Zagreb, 17. prosinca 2018.

Predsjednik
Gradske skupštine
dr. sc. Andrija Mikulić, v. r.